

tvang Børnene til at modtage Undervisning, maatte man ogsaa sørge for, at de virkelig kunde tage imod den, sørge for, at de ikke var sultne. Da man overfor os erklærede, at Sagen hørte ikke hjemme under Skoleloven, bøjede vi os imidlertid derfor og indbragte i Samlingen 1898—99 et selvstændigt Lovforslag om Skolebespisning. Dette Forslag har siden mange Gange været til Behandling.

Som ærede Medlemmer erindrer, gaar Forslaget ud paa, at Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at ethvert fattigt Barn i Maanederne December, Januar, Februar og Marts faar varm Mad, enten ganske gratis eller for en lille Betaling, der ikke er større end, hvad det koster at fremstille en Portion. Forældrene skal have Ret til at kræve, at Maden ydes gratis, uden at det faar Fattighjælpens Virkninger, og endelig er der den efter min Mening meget vigtige Bestemmelse, at Staten skal hjælpe Kommunerne ved at yde dem et Tilskud.

Lovforslaget er efter min Mening meget beskedent. Vi nøjes med at bede om Bespisning i den allerhaardeste Vintertid, skønt der ogsaa hersker megen Arbejdsløshed i de andre Maaneder. Selv om Sommeren hænger jo Arbejdsløsheden den danske Arbejderstand. Vi har imidlertid ikke krævet mere for at lette Forslaget dets Gang gennem Rigsdagen. Lovforslaget var sidst til Behandling her i Tinget i Samlingen 1911—12. Det lykkedes den Gang at samle alle Partier i Udvalget om et Kompromisforslag, og her i Salen saa man det Særsyn, at alle Partier stemte derfor. Forslaget fik Titelen: „Tillæg til Lov om Skolebespisning.“ Med al den Vægt, som maa ligge i, at alle Partier havde samlet sig derom, blev Lovforslaget oversendt til Landstinget. Men der blev det begravet baade i Samlingen 1911—12 og 1912—13. Det blev standset i Udvalget og kom ikke til anden Behandling.

Vi har ikke meget Haab om, at det selv om vi stiller Forslaget tredie Gang, vil gaa det bedre. Og dog vil jeg sige, at den Skæbne, som det saaledes har faaet i Landstinget, overrasker mig i allerhøjeste Grad. Thi der sidder jo i Landstinget Folk, hvis økonomiske Kaar er saaledes, at det spiller en ganske overordentlig ringe Rolle for dem at møtte et sultent Barn med en Portion Mad til 10 Øre. Ja, selv adskilligt større Beløb vilde spille en meget ringe Rolle for disse Folk. Ikke desto mindre har man standset Sagen paa en Maade, der viser, at man er meget uvillig stemt overfor det. Der er blevet sagt i Lands-

tinget, at man skulde ikke tage Ansvarsfølelsen bort fra Forældrene, de skulde selv sørge for at skaffe deres Børn Mad. Men Spørgsmaalet er, om disse fattige Forældre har Evnen dertil. Jeg finder i „Horsens Socialdemokrat“ en lille Artikel, der viser, at ogsaa ude paa Landet er der mange Arbejderfamilier, der mangler Evnen til at møtte deres Børn. Der omtales der en Landstingsfører, en stor Godsejer, som har været med til at modsætte sig Vedtagelsen af vort Forslag. Det oplyses om ham, at han om Vinteren giver sine Arbejdere 1 Kr. 30 Øre om Dagen i Arbejdsløn. Jeg vil spørge ærede Medlemmer, om de tror, at en Mand med den Løn har let ved at skaffe en stor Børneflokk Mad, eller om De mener, at det er hans Pligt at skaffe disse Børn Mad, naar hans Arbejdsgiver i saa høj Grad berøver ham Evnen dertil. 1 Kr. og 30 Øre om Dagen er en Løn, som fører til, at Familien maa sulte, at selv de Folk, der ikke har Børn, kun med Nød og neppe kan knibe sig igennem — skal de ernære Børn for denne Løn, bliver det kun med Hungerkost. Der er sagt, at Forældrenes Ansvarsfølelse skal bevares, men i „Horsens Socialdemokrat“ oplyses netop om Forholdene paa denne store Godsejers og Landstingsmands Gods følgende: „At en Familie med saadanne Levevilkaar maa ty til Hjælp for at kunne leve, er en selvfølgelig Ting. Tyrsted Kommune yder saaledes hvert Aar et stort Tilskud til Daglejerfamilierne. De fleste af dem faar Fattighjælp, enkelte tyer til Hjelpekassen.“ Stillingen er altsaa den, at det lokale Fattigvæsen maa bidrage til Underholdet af de Familier, der bor paa dette store Gods, og som skal have deres Indtægt af Arbejdet paa Godset. Jeg spørger: kan det siges, at denne Mand med Rette taler om Arbejderfamiliernes Ansvarsfølelse, naar han selv jager dem over til Fattigvæsenet? Den Mand, der søger Fattigvæsenet, gør det dog kun af yderste Nød, og man kan ikke bebrejde ham, at han handler saaledes. Han fortjener en hjælpende Haand, og denne hjælpende Haand rækker vi ham ved at vedtage dette Lovforslag.

Det er let nok at sige, at man ikke skal tage Ansvarsfølelsen bort, men jeg siger dertil: Man skal ikke tage Æresfølelsen bort, man skal ikke tage Borgerrettighederne bort fra Fattigfolk. Men det gør man, naar man viser dem over til Fattigvæsenet i Stedet for at hjælpe dem ved humane sociale Love, saaledes som Socialdemokratiet ønsker. Tilsyneladende